

V zadevi Mežnarič proti Sloveniji

Evropsko sodišče za človekove pravice (peti oddelek) na seji senata v sestavi:

Mark Villiger, *predsednik*,

Angelika Nußberger,

Boštjan M. Zupančič,

Ganna Yudkivska,

André Potocki,

Paul Lemmens,

Aleš Pejchal, *sodniki*, in Claudia Westerdiek, *sodna tajnica oddelka*,

po razpravi, zaprti za javnost, ki je bila 19. marca 2013,

izreka to sodbo, sprejeto navedenega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva se je začela s pritožbo (št. 41416/06) proti Republiki Sloveniji, ki jo je na podlagi 34. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljnjem besedilu: konvencija) pri Sodišču 21. septembra 2006 vložil slovenski državljani Marijan Mežnarič (v nadaljnjem besedilu: pritožnik).
2. Slovensko vlado (v nadaljnjem besedilu: vlada) je zastopal njen zastopnik.
3. Pritožnik je na podlagi prvega odstavka 6. člena konvencije trdil, da so postopki pred domačimi sodišči, v katerih je bil stranka v postopku, trajali predolgo. Smiselno se je pritožil tudi, da ni bilo učinkovitega notranjepravnega sredstva v zvezi s predolgim trajanjem postopkov (13. člen konvencije).
4. Vlada je bila o pritožbi obveščena 14. marca 2012.

DEJSTVA

I. OKOLIŠČINE ZADEVE

5. Pritožnik je bil rojen leta 1950 in živi v kraju Šmarje pri Jelšah.
6. Občina Žiri je 13. junija 1995 na Okrajnem sodišču v Kranju začela izvršilni postopek proti družbi KODA SPAAR d. o. o.
7. Sklep o izvršbi je bil izdan 28. junija 1995. Družba KODA SPAAR je vložila ugovor.
8. Prvostopenjsko sodišče je 5. septembra 1995 izdalo sklep o razveljavitvi sklepa o izvršbi.
9. Zadeva je bila 6. novembra 1995 odstopljena Okrožnemu sodišču v Kranju v odločanje v pravnem postopku.
10. Sodišče je 21. novembra 1999 izdalo sklep, da ni pristojno za zadevo, in jo je odstopilo Okrajnemu sodišču v Škofji Loki.
11. Okrajno sodišče v Škofji Loki je 25. novembra 1999 sprožilo spor o

pristojnosti.

12. Višje sodišče v Ljubljani je 30. avgusta 2000 zadevo dodelilo Okrožnemu sodišču v Kranju.

13. Prvostopenjsko sodišče je 17. oktobra 2000 prejelo izpisek iz sodnega registra, da je bila družba KODA SPAAR d. o. o. na podlagi petega in šestega odstavka 580. člena Zakona o gospodarskih družbah izbrisana iz sodnega registra.

14. Upnik je 8. januarja 2001 zahteval, da se postopki proti pritožniku nadaljujejo, ker je bil pritožnik ustanovitelj in lastnik družbe.

15. Prvostopenjsko sodišče je 27. avgusta 2001 izdalo sklep o nadaljevanju postopka proti pritožniku.

16. Pritožnik je 10. septembra 2001 vložil pritožbo in zahtevek za oprostitev plačila sodnih taks.

17. Višje sodišče v Ljubljani je 24. oktobra 2001 pritožbo zavrnilo.

18. Pritožnik je 20. decembra 2001 vložil zahtevo za varstvo zakonitosti, ki je bila zavrnjena.

19. Okrožno sodišče v Kranju je 27. avgusta 2002 izdalo sklep o prekinitvi postopka do odločitve Ustavnega sodišča o zadržanju izvajanja poglavja Zakona o finančnem poslovanju podjetij.

20. Postopek se je nadaljeval 17. januarja 2003.

21. Poravnalni narok je bil opravljen 17. decembra 2013. Pritožnik je zaprosil za pravno pomoč ter oprostitev plačila sodnih taks in vložil nasprotno tožbo za plačilo odškodnine.

22. Prvostopenjsko sodišče je 11. februarja 2004 opravilo narok in razglasilo sodbo, s katero je razveljavilo sklep o izvršbi z dne 28. junija 1995. Vložena je bil pritožba.

23. Višje sodišče v Ljubljani je 16. februarja 2005 zadevo vrnilo v ponovno odločanje.

24. Prvostopenjsko sodišče je 31. avgusta 2005 opravilo narok in razglasilo sodbo, s katero sklep o izvršbi ostaja v veljavi. Pritožnik se je pritožil.

25. Višje sodišče v Ljubljani je 21. junija 2006 ugodilo pritožbi in razveljavilo sklep o izvršbi.

26. Pritožnik je 4. septembra 2006 vložil zahtevek za povrnitev pravnih stroškov. Njegov zahtevek je bil 10. oktobra 2006 zavrnjen.

II. UPOŠTEVANA NOTRANJE PRAVO IN PRAKSA

A. Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja

27. Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja (Uradni list RS, št. 49/2006 – zakon iz leta 2006) je začel veljati 1. januarja 2007.

V 25. členu so navedene te prehodne določbe v zvezi s pritožbami, ki jih že obravnava Sodišče:

25. člen – Pravično zadoščenje za škodo, nastalo pred začetkom uporabe tega zakona

"(1) Glede zadeve, v kateri je kršitev pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja že prenehala, pa je stranka pred začetkom uporabe tega zakona že vložila zahtevo za pravično zadoščenje na mednarodno sodišče, Državno pravobranilstvo v štirih mesecih po prejemu zadeve v postopek poravnave od mednarodnega sodišča predlaga stranki poravnavo glede višine pravičnega zadoščenja. Stranka je dolžna Državnemu pravobranilstvu posredovati predlog za poravnavo v dveh mesecih po prejemu predloga Državnega pravobranilstva. Državno pravobranilstvo je dolžno odločiti o predlogu čim prej, najpozneje pa v štirih mesecih.

(2) Če predlogu za poravnavo iz prvega odstavka tega člena ni ugodeno ali če Državno pravobranilstvo in stranka ne dosežeta sporazuma v štirih mesecih od vložitve predloga stranke, lahko stranka vložijo tožbo na pristojno sodišče Republike Slovenije po tem zakonu. Stranka lahko vložijo tožbo v šestih mesecih po prejemu odgovora Državnega pravobranilstva, da njenemu predlogu iz prejšnjega odstavka ni ugodeno, oziroma po poteku roka, ki je v prejšnjem odstavku določen za odločitev Državnega pravobranilstva za sklenitev poravnave. Za postopek pred sodiščem se ne glede na vrsto ali višino zahtevka uporabljajo določbe zakona o pravdnem postopku o sporu majhne vrednosti."

B. Zakon o gospodarskih družbah

28. Zadevne določbe Zakona o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 30/93, 29/94, 20/98, 84/98, 6/99 in 45/01) v veljavi v upoštevanem obdobju se glasijo:

peti in šesti odstavek 580. člena

"...

(5) Obstoječe družbe in druge organizacijske oblike podjetij in organizacij, ki se ne uskladijo z določbami tega zakona v rokih, določenih v prvem, drugem in četrtem odstavku tega člena, se likvidirajo in izbrišejo iz registra; likvidacijo opravi sodišče po uradni dolžnosti za račun družbe oziroma družbenikov.

(6) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka obstoječe kapitalske družbe v zasebni lasti, ki se ne uskladijo z določbami tega zakona v rokih, določenih v prvem, drugem in četrtem odstavku tega člena, odgovarjajo za obveznosti do upnikov kot družbeniki v družbi z neomejeno odgovornostjo oziroma kot podjetnik.

..."

15 Odločba Ustavnega sodišča (št. U-I-135/00 z dne 9. oktobra 2002, 61. točka)

29. Zakon o finančnem poslovanju podjetij je določal, da se iz sodnega registra izbrišejo gospodarske družbe, ki določeno obdobje niso poslovale, niso imele sredstev ali svojega poslovanja niso uskladile s takratno novo zakonodajo, in tako

njihovi družbeniki začnejo osebno odgovarjati za neporavnane dolgove družbe. Predpis so izpodbijali pred Ustavnim sodiščem, ki je med drugim odločilo, da se nekdanje družbenike, ki so prevzeli neomejeno solidarno odgovornost za obveznosti družbe, šteje za univerzalne naslednike izbrisane družbe.

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA IN 13. ČLENA KONVENCIJE

30. Pritožnik se je pritožil, da trajanje postopka ni bilo v skladu z zahtevo po "razumnem roku" iz prvega odstavka 6. člena konvencije, ki se glasi:

“Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... v razumnem roku odloča ... sodišče ...”.

31. Smiselno se je pritožnik tudi pritožil, da so bila razpoložljiva pravna sredstva pri predolgotrajnih postopkih v Sloveniji neučinkovita.

13. člen konvencije se glasi:

"Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti."

A. Sprejemljivost

32. Vlada je trdila, da se v obravnavani zadevi upošteva samo čas, ki se nanaša na del postopka proti pritožniku, in ne proti družbi. Po mnenju vlade je nadaljevanje postopka proti lastniku družbe "singularno pravno nasledstvo". Upoštevanje dela postopka proti družbi pri obravnavanju pritožnikove pritožbe bi tako bilo v nasprotju s 34. členom konvencije. Vlada navaja, da del postopka proti pritožniku, in ne proti družbi, ni trajal predolgo (pet let na dveh stopnjah, glej 15. odstavek in naslednji odstavek). Vlada je Sodišču predlagala, da pritožbo zavrne kot očitno neutemeljeno.

33. Sodišče ugotavlja, da je bil izvršilni postopek proti družbi prekinjen, ker je bila družba na podlagi petega in šestega odstavka 580. člena takrat veljavnega zakona o gospodarskih družbah takrat po uradni dolžnosti izbrisana iz sodnega registra, ker svojega poslovanja ni uskladila z novo zakonodajo. Nekdanji družbeniki takih družb postanejo osebno odgovorni za dolgove družb in se v skladu z odločbo Ustavnega sodišča (navedeno zgoraj) štejejo za univerzalne naslednike izbrisanih družb. Ob upoštevanju dejstva, da so bila vsa sredstva, pravice in obveznosti družbe prenesene na pritožnika, ki je nadomestil družbo v postopku pred domačim sodiščem, Sodišče ne more sprejeti utemeljitve vlade, da pritožnik ne more zahtevati statusa žrtve za del postopka, ki je trajal do 27. avgusta 2001.

34. Sodišče prav tako ugotavlja, da pritožba ni očitno neutemeljena po tretjem odstavku 35. člena konvencije. Prav tako ni nesprejemljiva iz katerih koli drugih razlogov (glej *Ribič proti Sloveniji*, št. 20965/03, 19. oktober 2010, 37.–42. odstavek). Torej jo je treba razglasiti za sprejemljivo.

B. Utemeljenost

1. 6. člen

35. Obdobje, ki ga je treba upoštevati, se je začelo 13. junija 1995, ko je bil uveden izvršilni postopek. Postopek se je nadaljeval kot pravdni postopek (glej 9. odstavek) in se je končal 10. oktobra 2006, ko je bil izdan sklep o pravnih stroških. Postopek je torej trajal enajst let in štiri mesece. Zadeva je bila na prvi stopnji obravnavana v izvršilnem postopku (glej 7. in 8. odstavek) in nato v pravnem postopku dvakrat na prvi in dvakrat na drugi stopnji (glej 22.–25. odstavek). Postopek je torej trajal enajst let in štiri mesece.

36. Sodišče ponovno poudarja, da je treba razumno trajanje postopka presojati glede na okoliščine zadeve in s sklicevanjem na ta merila: zapletenost zadeve, ravnanje pritožnika in ustreznih organov ter pomen zadeve za pritožnika v sporu (glej med številnimi drugimi zadevami *Frydlender proti Franciji* [VS], št. 30979/96, 43. odstavek, ESČP 2000-VII).

37. Sodišče v tej zvezi ugotavlja, da najdaljši čas nedejavnosti, katere vzrok lahko pripišemo državi, znaša štiri leta (glej 9. in 10. odstavek). Po drugi strani pritožnik ni bistveno prispeval k zamudam.

38. Po pregledu vsega gradiva, ki mu je bilo predloženo, in ob upoštevanju svoje sodne prakse (glej *Deželak proti Sloveniji*, št. 1438/02, 23.–26. odstavek, 6. april 2006; *Soleša proti Sloveniji*, št. 21464/02, 17.–19. odstavek, 13. april 2006; *Simončič proti Sloveniji*, št. 7351/04, 23.–26. odstavek, 18. januar 2011) Sodišče meni, da so postopki pri obravnavani zadevi trajali predolgo in zahteva za "razumni rok" ni bila izpolnjena.

39. Torej je bil kršen prvi odstavek 6. člena.

1. 13. člen

40. Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen zagotavlja učinkovito pravno sredstvo pred domačimi organi za domnevno kršitev zahteve iz prvega odstavka 6. člena, po kateri mora biti zadeva obravnavana v razumnem roku (glej *Kudła proti Poljski* [VS], št. 30210/96, 156. odstavek, ESČP 2000-XI).

41. Sodišče se sklicuje na svoje ugotovitve v zadevi *Ribič proti Sloveniji* (navedeni zgoraj, 37.–42. odstavek) in ugotavlja, da vlada ni navedla nobenega prepričljivega argumenta, zaradi katerega bi moralo to pritožbo obravnavati drugače kakor omenjeno zadevo. Sodišče torej meni, da je bil pri obravnavani zadevi kršen 13. člen, saj v domači zakonodaji ni bilo pravnega sredstva, s katerim bi pritožnik

lahko dosegel odločitev sodišča, ki bi potrdila njegovo pravico do obravnave zadeve v razumnem roku, kakor to določa prvi odstavek 6. člena.

II. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

42. 41. člen konvencije določa:

"Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje."

A. Škoda

43. Pritožnik je zahteval 10.000 EUR za premoženjsko škodo in 10.000 EUR za nepremoženjsko škodo.

44. Vlada je zahtevka izpodbijala.

45. Sodišče ne zazna nobene vzročne povezave med ugotovljeno kršitvijo in zatrjevano premoženjsko škodo; zato ta zahtevek zavrača. Po drugi strani pa pritožniku prisoja 8.000 EUR za nepremoženjsko škodo.

B. Stroški in izdatki

46. Pritožnik ni vložil zahtevka v zvezi s stroški postopka pred Sodiščem. Zaradi tega Sodišče na tej podlagi ne prisoja ničesar.

C. Zamudne obresti

47. Po mnenju Sodišča je primerno, da zamudne obresti temeljijo na mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, ki se ji dodajo tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE

1. z večino glasov *razglaša*, da je pritožba sprejemljiva;
2. *razsoja* s šestimi glasovi proti enemu, da sta bila kršena prvi odstavek 6. člena in 13. člen konvencije.
3. *razsoja* s šestimi glasovi proti enemu,
 - a) da mora tožena država pritožniku v treh mesecih od dne, ko postane sodba v skladu z drugim odstavkom 44. člena konvencije dokončna, za nepremoženjsko škodo plačati 8.000 EUR (osem tisoč evrov), zvišano za morebitni davek;
 - b) da se za navedeni znesek od dneva poteka treh mesecev do plačila obračunajo linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji mejne posojilne

obrestne mere Evropske centralne banke, za vse zamujeno obdobje z dodanimi tremi odstotnimi točkami;

4. soglasno *zavrne* preostanek zahtevka pritožnika za pravično zadoščenje.

Sestavljeno v angleškem jeziku in 18. aprila 2013 poslano v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Claudia Westerdiek Mark Villiger
sodna tajnica predsednik

V skladu z drugim odstavkom 45. člena konvencije in drugim odstavkom 74. člena Poslovnika Sodišča je k tej sodbi priloženo ločeno mnenje sodnika Pejchala.

M.V.
C.W.

LOČENO ODKLONILNO MNENJE SODNIKA PEJCHALA

Ne strinjam se z večinsko ugotovitvijo kršitve pritožnikove pravice do poštenega sojenja v “razumnem roku” iz razlogov, ki sem jih navedel že v svojem ločenem mnenju v zadevi *Podbelšek Bračič proti Sloveniji*, št. 42224/04.